

การนำเสนอข่าวเกี่ยวกับพระสงฆ์ในหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวัน
กับการเปิดรับข่าวสารและความเชื่อมั่นทางศาสนาของประชาชน

นางสาวสุจิตรา เหลืองชูเกียรติ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทสาขาสถาปัตยกรรมมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการหนังสือพิมพ์ ภาควิชาวารสารสนเทศ

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2543

ISBN 974-13-0046-8

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**NEWS PRESENTATIONS CONCERNING BUDDHIST MONKS ON FRONT PAGE
OF DAILY NEWSPAPER, NEWS EXPOSURE, AND RELIGIONS BELIEF
OF THE PEOPLE**

Miss Sujitra Luangchookiat

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Development Communication**

**Department of Journalism
Faculty of Communication Arts
Chulalongkorn University**

Academic Year 2000

ISBN 974-13-0046-8

สุจิตรา เหลืองชูเกียรติ : การนำเสนอข่าวเกี่ยวกับพระสงฆ์ในหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันกับการเปิดรับข่าวสารและความเชื่อมั่นทางศาสนาของประชาชน. (NEWS PRESENTATIONS CONCERNING BUDDHIST MONKS ON FRONT PAGE OF DAILY NEWSPAPER, NEWS EXPOSURE, AND RELIGIONS BELIEF OF THE PEOPLE) อ. ที่ปรึกษา : ศ.สุกัญญา สุตบรรทัด, 143หน้า. ISBN 974-13-0046-8.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาการนำเสนอข่าวสารเกี่ยวกับพระสงฆ์ในหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์ข่าวสด กับการหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารกับความเชื่อมั่นทางศาสนาของประชาชน และการหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยอื่นนอกเหนือจากหนังสือพิมพ์ เช่น ปัจจัยทางครอบครัว เพื่อน ครู อาจารย์ อาชีพ ฐานะทางเศรษฐกิจ ความผูกพันทางศาสนาและสื่อโทรทัศน์ กับความเชื่อมั่นทางศาสนาของประชาชน

ทั้งนี้การเก็บข้อมูลและวิเคราะห์จะใช้วิธีเชิงปริมาณ โดยวิเคราะห์เนื้อหาในการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับพระสงฆ์ในหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์ข่าวสดและวิจัยเชิงสำรวจจากกลุ่มตัวอย่างที่นับถือศาสนาพุทธและอ่านหนังสือพิมพ์ข่าวสด เพื่อการหาค่าความสัมพันธ์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ผลการวิจัยพบว่าเนื้อหาเกี่ยวกับพระสงฆ์ที่หนังสือพิมพ์นำเสนอั้นมีประเด็นหลักในการนำเสนอในด้านลบทั้งสิ้น ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับพระสงฆ์กับความเชื่อมั่นทางศาสนาของประชาชนที่เกิดขึ้นคือมีความสัมพันธ์กัน ซึ่งเมื่อเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับพระสงฆ์แล้วความเชื่อมั่นทางศาสนาของประชาชนจะอยู่ในเกณฑ์มาก และความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยอื่นนอกเหนือจากหนังสือพิมพ์กับความเชื่อมั่นทางศาสนาของประชาชนที่เกิดขึ้นคือมีความสัมพันธ์กัน ซึ่งเมื่อปัจจัยอื่นนอกเหนือจากหนังสือพิมพ์เข้ามาเกี่ยวข้องแล้ว ความเชื่อมั่นทางศาสนาของประชาชนก็จะอยู่ในเกณฑ์มากเช่นกัน ทั้งนี้จะตรงกันข้ามกับเนื้อหาข่าวเกี่ยวกับพระสงฆ์ที่ออกมาในด้านลบซึ่งน่าจะทำให้ประชาชนมีความเชื่อมั่นทางศาสนาอยู่ในเกณฑ์น้อย ซึ่งแสดงว่าเนื้อหาข่าวเกี่ยวกับพระสงฆ์ในด้านลบไม่ได้มีผลกระทบให้ความเชื่อมั่นทางศาสนาของประชาชนอยู่ในเกณฑ์น้อย

ภาควิชาวารสารสนเทศ
สาขาวิชาการหนังสือพิมพ์
ปีการศึกษา 2543

ลายมือชื่อนิสิต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

428 53058 28 : MAJOR JOURNALISM

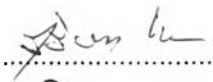

KEY WORD: NEWS PRESENTATIONS / BUDDHIST MONKS / DAILY NEWSPAPER / NEWS EXPOSURE / RELIGIONS BELIEF

SUJITRA LUANGCHOOKIAT : THESIS TITLE. (NEWS PRESENTATIONS CONCERNING BUDDHIST MONKS ON FRONT PAGE OF DAILY NEWSPAPER, NEWS EXPOSURE, AND RELIGIONS BELIEF OF THE PEOPLE) THESIS ADVISOR : PROF.SUKANYA SOODBANTAD. . [143] pp. ISBN 974-13-0046-8.

The objective of this research is to study the news presentations concerning buddhist monks on front page of "Kao Sod" newspaper, the relation between newspaper to the religion belief of people and the relation between other factors (families, friend, lecturer occupation, financial status, religion-oriented and other medias) to the religion belief of people.

The methodology of this study was a quantitative analysis by analyse the content of "Kao Sod" news presentation and a survey research from a focus grou who are buddhism and "Kao Sod" reader. SPSS programe was used to calculate and analyse. This survey and analysis shows that "Kao Sod" newspaper presented a negative aspect of buddhist monks. The news exposure of people on "Kao Sod" and other factors (families, friend, lecturer, occupation, financial status, religion-oriented and other medias) are related to the belief of people. This is to say that people who expose to a newspaper has influence on the religions belief of people as well . On the other hand, the study shows that even the news presentation of "Kao Sod" which show the negative aspect of buddhist monks has no influence on the religions belief of people.

Department Journalism
Field of study Journalism
Academic year 2000

Student's signature.....
Advisor's signature.....
Co-advisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะสำเร็จลุล่วงไปด้วยดีไม่ได้ หากขาดความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของศาสตราจารย์สุกัญญา สุตบรรทัด อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ นันทริกา คุ่มโพธิ์โรจน์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และอาจารย์พรณพิมล นาคนาวา คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รวมถึงอาจารย์ประจำภาควิชาวารสารสนเทศทุกท่าน เจ้าหน้าที่ภาควิชาวารสารสนเทศ และเจ้าหน้าที่ห้องสมุดคณะนิเทศศาสตร์ และที่สำคัญสถาบันการศึกษา อันทรงเกียรติ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่เปิดโอกาสให้ข้าพเจ้าได้เข้ามาตัดวงความรู้และได้รับการศึกษาที่ดีเยี่ยมจากอาจารย์ประจำสถาบันทุกๆ ท่าน

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านทั้งหลาย รวมถึงบิดา มารดา เพื่อนร่วมชั้นเรียน และเพื่อนๆ ของข้าพเจ้าที่คอยให้กำลังใจข้าพเจ้ามาโดยตลอด

สุดท้ายนี้ ข้าพเจ้าขออำนาจคุณพระศรีรัตนตรัยได้ปกปักรักษาทุกท่าน ให้มีแต่ความสุข ความเจริญรุ่งเรืองตลอดไป

สุจิตรา เหลืองชูเกียรติ

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ซ

บทที่ 1.

- ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
- คำถามการวิจัย.....	6
- วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
- ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
- นิยามศัพท์.....	7
- สมมติฐานของงานวิจัย.....	9
- กรอบแนวคิด.....	10

บทที่ 2.

- แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
1. แนวคิดเกี่ยวกับศาสนาและพระสงฆ์.....	11
2. หน้าที่ของหนังสือพิมพ์.....	14
- แนวคิดคุณค่าข่าว.....	17
- แนวคิดแหล่งข่าว.....	20
- แนวคิดภาพข่าว.....	23
3. การเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน.....	25
- ทฤษฎีการใช้สื่อเพื่อความพึงพอใจ (Uses and Gratification).....	28
- ทฤษฎีการกำหนดระเบียบวาระข่าวสาร (Agenda Setting).....	29
- สื่อโทรทัศน์.....	29

4. แนวคิดเรื่องความเป็นจริงทางสังคม.....31	
(Social Constuction of Reality Theory)	
5. แนวคิดเกี่ยวกับผู้รับสาร.....34	
- ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning).....35	
6. การประเมินตนเอง.....37	
7. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....41	
บทที่ 3.	
- ระเบียบวิธีวิจัย.....43	
บทที่ 4.	
- ผลการวิจัย.....60	
บทที่ 5.	
- สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....104	
รายการอ้างอิง.....125	
ภาคผนวก.....130	
ประวัติผู้เขียน.....143	

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
ตารางที่ 1.	แสดงจำนวนและร้อยละของการใช้คำและข้อความของหนังสือ.....	73
	พิมพ์ข่าวสดในการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับพระสงฆ์ในหน้าหนึ่ง	
ตารางที่ 2.	แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง.....	75
ตารางที่ 3.	แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับ.....	78
	พระสงฆ์ในหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์ข่าวสด	
ตารางที่ 4.	แสดงจำนวน ร้อยละและค่าเฉลี่ยของความผูกพันทางศาสนา.....	79
ตารางที่ 5.	แสดงจำนวน ร้อยละและค่าเฉลี่ยจริยธรรมของหนังสือพิมพ์.....	81
	ข่าวสดในการเสนอข่าวเกี่ยวกับพระสงฆ์	
ตารางที่ 6.	แสดงจำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยผลกระทบของการเสนอข่าว.....	84
	เกี่ยวกับพระสงฆ์ของหนังสือพิมพ์ข่าวสดต่อสังคมหรือวงการ พุทธศาสนา	
ตารางที่ 7.	แสดงจำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยภาษาที่ใช้ในการรายงานข่าว.....	85
	เกี่ยวกับพระสงฆ์ของหนังสือพิมพ์ข่าวสด	
ตารางที่ 8.	แสดงจำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยของผลกระทบในการเสนอข่าว.....	86
	เกี่ยวกับพระสงฆ์ของหนังสือพิมพ์ข่าวสดต่อตัวท่านเอง	
ตารางที่ 9.	แสดงจำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยความเชื่อมั่นทางศาสนาของ.....	88
	ประชาชนในด้านความพึงพอใจในพระพุทธศาสนา	
ตารางที่ 10.	แสดงจำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยความเชื่อมั่นทางศาสนาของ.....	89
	ประชาชนในด้านความยินดีเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาพุทธ	
ตารางที่ 11.	แสดงจำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยความเชื่อมั่นทางศาสนาของ.....	90
	ประชาชนในด้านความศรัทธาในคุณค่าของพระพุทธศาสนา	
ตารางที่ 12.	แสดงจำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยความเชื่อมั่นทางศาสนาของ.....	91
	ประชาชนในด้านความใส่ใจ ติดตาม ยึดมั่นในหลักศาสนาพุทธ	
ตารางที่ 13.	แสดงจำนวนและร้อยละปัจจัยทางครอบครัว.....	92
ตารางที่ 14.	แสดงจำนวนและร้อยละปัจจัยทางเพื่อน.....	93
ตารางที่ 15.	แสดงจำนวนและร้อยละปัจจัยทางครู อาจารย์.....	94

ตารางที่ 16.	แสดงจำนวนและร้อยละปัจจัยทางสื่อโทรทัศน์.....	95
ตารางที่ 17.	แสดงค่าความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับ..... พระสงฆ์ในหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์ข่าวสด ในด้าน <u>ความสนใจ</u> <u>ติดตามข่าวสารเกี่ยวกับพระสงฆ์</u> กับความเชื่อมั่นทางศาสนาของ ประชาชน	96
ตารางที่ 18.	แสดงค่าความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับพระสงฆ์..... ในหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์ข่าวสดในด้าน <u>ความถี่ในการเปิดรับ</u> <u>ข่าวสารเกี่ยวกับพระสงฆ์</u> กับความเชื่อมั่นทางศาสนาของประชาชน	97
ตารางที่ 19.	แสดงค่าความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อมั่นทางศาสนาของ..... ประชาชนในด้าน <u>ความพึงพอใจในพระพุทธศาสนา</u> กับปัจจัยทาง ครอบครัว เพื่อน ครู อาจารย์ ฐานะทางเศรษฐกิจ ความผูกพันทาง ศาสนา และสื่อโทรทัศน์	98
ตารางที่ 20.	แสดงค่าความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อมั่นทางศาสนาของ..... ประชาชนในด้าน <u>ความยินดีเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาพุทธ</u> กับ ปัจจัยทางครอบครัว เพื่อน ครู อาจารย์ ฐานะทางเศรษฐกิจ ความ ผูกพันทางศาสนา และสื่อโทรทัศน์	100
ตารางที่ 21.	แสดงค่าความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อมั่นทางศาสนาของ..... ประชาชนในด้าน <u>ความศรัทธาในคุณค่าของพระพุทธศาสนา</u> กับ ปัจจัยทางเพื่อน ครู อาจารย์ อาชีพ ฐานะทางเศรษฐกิจ ความผูก พันทางศาสนา และสื่อโทรทัศน์	101
ตารางที่ 22.	แสดงค่าความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อมั่นทางศาสนาของ..... ประชาชนในด้าน <u>ความใส่ใจ ติดตาม ยึดมั่นในหลักศาสนาพุทธ</u> กับปัจจัยทางเพื่อน ครู อาจารย์ อาชีพ ฐานะทางเศรษฐกิจ ความผูกพันทางศาสนา และสื่อโทรทัศน์	102